

bilo do zadnjih let tam prav nobene. Zdaj se je pa vendar nekaj zgodilo. Vprašate: Kaj neki? Čujte tedaj: Koroški Slovenci so dobili dve slovenski enorazrednici. — No, in to je vse? — Odgovor: Vse. — Hvala lepa!

Kakor je še sedaj na Koroškem, tako je bilo v prejšnjih stoletjih in še tudi v sedanjem stoletju do zadnjih let tudi na Kranjskem. Priznati pa tudi moramo, da imamo na Kranjskem sedaj nekaj več slovenskih šol, nego na Koroškem. Edino pri nas na Kranjskem imajo Slovenci priliko, da se izobrazujejo na podlagi slovenskega jezika. Toda te dobrote niso zakrivali Nemci, zakaj dokler so imeli oni vajeti na Kranjskem v rokah, se niso kar nič pobrigali, da spravijo v rabo to načelo.

Res čuditi se moramo, da je še dandanes kaj Slovencev. Čudno, da si je mogel ohraniti naš narod svoj jezik. Ni je bilo stoletja in stoletja šole, v koji bi se bila razlagala njegova pravila, ni ga bilo tudi veljaka na slovenskih tleh, ki bi bil kazal spoštovanje do njega. Kaj bi bilo neki z drugimi jeziki v enakih okoliščinah? Kaj bi bilo n. pr. z nemškim jezikom? Saj pa to tudi čutijo Nemci sami. Kako so pobiti, ako se ustanovi kje kaka češka ali slovenska šola poleg nemške! Kar sami precej priznajo: Oj, konec nas bo!

(Dalje prih.)

XXX. občni zbor „Slovenskega učiteljskega društva“.

(Dalje in konec.)

6. „Učiteljski Tovariš“ — glasilo in last „Zaveze“.

Poročevavec gosp. Jakob Dimnik:

Slavni zbor! Odboru „Slovenskega učiteljskega društva“ je došlo od „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ to-le pismo:

Slavnemu Slovenskemu učiteljskemu društvu

v

Ljubljani

se najljubneje naznanja, da se je bil pri X. glavni skupščini „Zaveze“ sprejel sledeči predlog tovariša Strmška:

Upravni odbor „Zaveze“ naj skuša doseči, da se dosedanjsima slovenskima šolskima listoma omeji delokrog tako, da bo eden neodvisen šolsko-političen, drugi pa strokovni (pedagoški) list ter da oba preideta v last „Zaveze“.

Obenem se prosi slavni odbor „Slov. učit. društva“, da se o tem predlogu posvetuje ter da postavi to pereče in važno vprašanje na dnevni red prihodnjega občnega zbora.

Direktorij „Zaveze slovenskih učit. društev“ v Št. Juriju pri Kranju, dne 12. grudna 1898.

Drag. Česnik,
t. č. tajnik.

L. Jelenc,
t. č. predsednik.

Poročevavec pravi, da se je odbor „Slovenskega učiteljskega društva“ v svoji zadnji seji posvetoval o tem vprašanju ter se ujemal popolnoma s predlogom, da bi postal eden naših listov šolsko-političen, ki bi se potezal v prvi vrsti za ugled in pravice našega stanu, drugi pa bi bil strogo pedagoške vsebine. Odbor se ne protivi prav nič temu, da bi postal „Učiteljski Tovariš“ glasilo „Zaveze“, ni se pa mogel še sprijazniti z mislijo, da bi postal naš list hkrati tudi last „Zaveze“. V tem slučaju bi postalo „Slovensko učiteljsko društvo“ brezpomembno

ter izgubilo moč, vpliv in veljavo, ki jo je imelo do danes med kranjskim učiteljstvom, ker bi mu manjkalo prave življenske moči. Ta življenska moč našega društva je pa „Učiteljski Tovariš“, s katerega pomočjo je društvo že mnogo doseglo v korist ne samo kranjskemu, ampak tudi sploh slovenskemu šolstvu in učiteljstvu. Pomisliti je treba, da obstoji naše društvo že 30 let, in zato moramo dobro preudariti, kako bi se rešilo to vprašanje, da bi društvo ne trpelo na svoji veljavi. Iz našega društva se je rodilo „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta“; naše društvo je ustanovilo „cesarja Franca Jožefa I. jubilejsko ustanovo za učiteljske sirote na Kranjskem“, in za sluga „Slovenskega učiteljskega društva“ in njega glasila „Učiteljskega Tovariša“ je tudi, da so se nam uredile plače. Vse te in še več drugih okoliščin je treba upoštevati pri rešitvi tega sicer nujnega in času primerne in potrebnega vprašanja.

Na podstavi povedanega predlaga poročevavec, da se sprejme ta-le odborov sklep:

Odbor „Slovenskega učiteljskega društva“ je v principu za to, da se preustrojita naša dva strokovna lista v zmislu podanega predloga. Kdaj in pod kakimi pogoji postani „Učiteljski Tovariš“ glasilo in last „Zaveze“, o tem naj se pogaja novi odbor z direktorijem „Zaveze“ ter skliče na podstavi teh pogajanj v ta namen izredni občni zbor med letom.

O tem predlogu se je vnel živahen razgovor. Prvi se oglasi k besedi g. D. Česnik ter stavi svoje predloge, ki se glase:

I. Občni zbor „Slov. učit. društva v Ljubljani“ skleni, da se prepusti društveno glasilo „Učiteljski Tovariš“ v last „Zavezi slov. učit. društev“ z vsemi aktivi in pasivi.

II. Poprej, ko se to zgodi, pa se imajo izvršiti sledeče preosnove:

1. Pravila sedanjega „Slov. učit. društva v Ljubljani“ naj se premene tako, da postane iz tega društva izključno ljubljansko mestno učiteljsko društvo in sicer pod dosedanjim imenom.

V izvršitev tega sklepa se pooblasti novoizvoljeni odbor, ki naj v tem zmislu prenarejena pravila ko hitro mogoče predloži pristojni oblasti v potrjenje.

2. Namesto sedanjega „Slov. učit. društva“, imajo čega itak že značaj deželnega učiteljskega društva, naj se ustanovi „Deželno učiteljsko društvo za Kranjsko“. Izvoli naj se takoj osnovalni odbor, ki naj sestavi nemudoma primerna pravila in jih predloži v potrjenje visoki c. kr. vladi.

3. V pravila novega deželnega učiteljskega društva naj se zlasti sprejmo nastopna določila:

a) Občni zbor „Deželnega učiteljskega društva“ naj se vrši vselej o božičnih počitnicah.

b) Prispevki pristopivših okrajnih učiteljskih društev naj se določijo za vsako leto posebe.

c) Posamezna učiteljska društva naj izvolijo na vsakih 20 členov po enega delegata.

4. Kar ima sedanje „Slov. učit. društvo v Ljubljani“ čiste imovine, naj preide v last novoustanovljenega deželnega učiteljskega društva.

5. Osnovalni odbor „Deželnega učiteljskega društva“ naj takoj po predložitvi pravil pozove vsa kranjska učiteljska društva k pristopu.

6. Preden se konstituirata odbora novega „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“ (kot ljubljanskega društva) ter novega „Deželnega učiteljskega društva za

Kranjsko*, izroči odbor sedanjega „Slovenskega učiteljskega društva“ list „Učiteljski Tovariš“ v last „Zavezi slovenskih učiteljskih društev“.

Resolucija. Občni zbor „Slov. učit. društva v Ljubljani“ izreka nado, da se v kratkem osnujeta prepotrebni učiteljski društvi za ribniški okraj ter za ljubljansko okolico.*)

Pri glasovanju je bil sprejet z veliko večino glasov predlog odborov z dostavkom, da se tudi Česnikovi predlogi izročijo odboru v posvetovanje.

7. Nasveti.

1.) G. nadučitelj Štefan Primožič iz Postojane vpraša, zakaj „Učiteljski Tovariš“ ne priobčuje uradnih razpisov učiteljskih služeb. Na to vprašanje dá pojasnilo urednik J. Dimnik, in se sprejme Primožičev predlog, da naj se odbor obrne na deželni šolski svet s prošnjo, da bi isti blagovolil priporočati okrajnim šolskim svetom, da naj v prihodnje izpraznjene službe tudi v „Učiteljskem Tovarišu“ razpisujejo.

2.) G. nadučitelj L. Letnar iz Mengša predlaga: Odbor se obrni na knezoškofijstvo s prošnjo, da bi dobivalo učiteljstvo in učiteljske knjižnice Wolf-Pleteršnikov slovar po znižani ceni. (Sprejeto.)

3.) G. učitelj Jos. Cepuder iz Ljubljane predlaga: Odbor prosí visoki deželni zbor, da bi se v pokojnino uštevala tudi provizorična leta. (Sprejeto.)

4.) G. nadučitelj Luka Jelenc iz Št. Jurija predlaga: Odbor uleži prošnjo na visoki deželni zbor za zvišanje petletnic in pokojnine. (Sprejeto.)

8. Volitev odbora.

V odbor so bili izvoljeni ti-le gg.: Režek Juraj, predsednik; Likar Janko, podpredsednik; Gangl Engelbert, tajnik; Črnagoj Frančišek, blagajnik; Dimnik Jakob, urednik; Gabršek Frančišek, Jelenc Luka, Letnar Lovro in Verbič Jožef, odborniki.

Naši dopisi.

Od kranjsko-primorske meje. († Anton Koršič.)

Dne 7. t. m. smo izročili materi zemlji telesne ostanke tovariša, trpina, gospoda Antona Koršiča, učitelja in posestnika v Stjaku ob kranjsko-primorski meji. Rodil se je l. 1856. v Gorenjem Cerovem, v solnčnih goriških Brdih. Po dovršenih domačih šolah je šel v Gorico, tam dovršil ljudsko šolo in 6 razredov gimnazije ter učiteljske v Gorici in v Kopru, ki se je ravno ta čas premestilo. Služboval je v Kobaridu in tako tudi poučeval na pripravnicah, potem v Komnu in slednjič blizo 15 let v Stjaku. Tam si je izbral pridno in skrbno družico ter priženil nekaj posestva. Da bi si olajšal splošno učiteljsko bedo, se je poleg vestnega učiteljevanja tudi mnogo mnogo trudil s kmetijo in živinorejo, kar mu je bilo pa v telesno kvar. Bil je rajni blag tovariš, kateri se je vsakemu takoj prikupil, dober in skrben oče družini ter izboren učitelj svoji izročeni mladini.

V družbi je bil rad vesel in kratkočasen ter je v razgovor vpletal zdrav humor. V prostih urah je bil tudi dober lovec. Dasi si je bil pred 3 leti nakopal bolezen, ki je polagoma glodala mlado njegovo življenje, ni nikdar tožil o nadlogah; temveč jih prenašal s pravo Jobovo potrpežljivostjo. Kolik ugled je užival blagi pokojnik, je pokazal njegov številni pogreb. Tovarišev se nas je udeležilo vkljub neprijetnemu vremenu 21 in ena gospodičina

učiteljica. Gg. tovariši, to je lepo! Zbralo se je od blizo in daleč velika množica prijateljev in znancev, ki so ga spremili k večnemu počitku. Točno ob 10. uri prične pogrebna slovesnost v spremstvu domačih gospodov duhovnov; pevci so rajnkemu v slovo zapeli ob krsti „Blagor mu“ in po blagoslovljenju se je jel premikati dolg izprevod v cerkev. Po slovesni črni maši smo mu tovariši zapeli „Nad zvezdami“, na pokopališču pa „Jamica tiha“. Po končanih cerkvenih molitvah izpregovori g. okrajni nadzornik M. Kante ter opisuje v živi besedi glavne lastnosti, ki so krasile pokojnika, sošolca njegovega. Povem pa, da se je nam tovarišem marsikatera solza utrnula. Zdaj, ko upamo, da gledaš iz rajskih višin na nas, dragi Tonče, sprosi nam podpore, da srečno končamo tek trudapolnega življenja ter se združimo pri Tebi „nad zvezdami“ v zaslužno plačilo. Omeniti mi je še, da je gospodična tovarišica med obedom nabrala 14 K za „Narodno šolo“, kar smo darovali mesto venca na grob pokojnikov. *Janko Rudolf.*

Šmartno pod Šmarno goro. (Slovensko čebelarstvo društvo; „Čebelar“.) Dragi gospodje tovariši na deželi! Prva številka drugega letnika „Čebelarja“ poslala se je večinoma vsem šolskim knjižnicam z nado, da pristopijo šole, ozir. gospodje tovariši ali krajni šolski sveti kot udje „Sloven. čeb. društvu“. Društvo se je osnovalo lanskega sušca, in v nekaterih mesecih je stelo že blizo 400 udov, dokaz, da Slovencem se ni izumrla ljubezen do čebelarstva, dasiravno se današnja čebeloreja glede števila panjev še zdaleč ne more primerjati z ono naših dedov in pradedov. Kljub temu, da je naše čebelno pleme že svetovnoznano, da tujci naše čebele izredno dobro plačujejo, smo vendar v ti stroki splošno tako zelo pri tleh, da se moramo kar skriti pred čebelarji drugih narodov. Drugače je bilo v zdavnaj minulih časih! Slovani so bili sosedom učitelji v čebelarstvu, zdaj je baš nasprotno. Kako so organizovani čebelarji drugje! Zadnja desetletja se je v tem pogledu med Čehi, Poljaki, Srbi in Hrvati mnogo storilo, in čebeloreja se je jela med njimi lepo razvijati. Naj tudi mi ne zaostanemo, vsaj zdaj smo na pravem potu, da dospemo lahko do najlepših uspehov. Prihodnost naj pokaže, kaj zmorejo tudi združeni slovenski čebelarji. In — mili gospodje tovariši — ker živimo med narodom in poznamo v svojih „revirjih“ vsakega čebelarja, s katerim se snidemo lahko pri raznih prilikah, nam ne bo nikaka žrtva, če privoščimo takim možem nekoliko pojasnila o pomenu društva in društvenega glasila. Seveda so med njimi včasih tudi pravi tipi trmoglavosti, ki se „rajtajo“ za prav umne čebelarje, in se marsikomu izmed njih zdi vse neumno, kar se ne vjema z njegovim mnenjem, vendar pa pride počasi do prepričanja, da več glav več ve.

Pomagajmo torej vsak po svojih močeh, da se to prepotrebno društvo okrepi in list med ljudstvo razširi. Če se že sami ne pridružimo društvu, potem vplivajmo vsaj na to, da bo imela šolska knjižnica „Čebelarja“, ki bo mlademu naraščaju v spodbudo. Ob sklepu prvega letnika sem štel in štel in sem naštel samo 34 tovarišev kot ude (iz Kranjskega 17) — na Češkem je samo pri enem čeb. društvu izmed 4000 udov 800 učiteljev — a bo tudi pri nas drugače, jelite, gospodje tovariši? Kdor je tako srečen, da službuje v ugodnem kraju za čebelorejo, naj se vendar poprime te „poezije kmetijstva“, ki bo marsikomu omogočila, se tudi v odležnih krajih izborno zabavati, da se ne bo s sto željami obračal le proti Ljubljani kot v puščavi truden Beduin proti Mekki.

Udnina 1 gld. naj se pošlje na „Sloven. čebelarsko društvo“ v Ljubljano. — Lanski letnik se dobi za 1 K. S kolegijalnim pozdravom!

Fr. Rojina,
nadučitelj in urednik „Čebelarja“.

Vestnik.

Učiteljski konvikt: Družba Preddvorom po g. nadučitelju Rud. Završniku 4 gld.; gosp. J. Strehovec, učitelj v Adlešičah 1 gld.

Jakob Dimnik,
blagajnik.

* Društvo za ljubljansko okolico je že ustanovljeno. *Uredn.*